

Meer natuur rond en boven de A9

Tekst Job de Jonge, foto's Abe Maaijen

Fijn om weer terug te zijn in een gebied waar ik bijna een halve eeuw woonde en werkte en ook mijn eerste theorielessen imkeren volgde bij NBV Amstelland. Ik ken het mooi aangelegde Bijenpark, dicht bij de Amstel naast de volkstuinten en de Wijngaard Amsteltuin. Er staan diverse bijenstallen rond tientallen vakken met drachtplanten.

Bestuivers

In het verenigingsgebouw op het bijenpark ontmoet ik Jos Valentin en Jan Westerhof die beiden in de werkgroep 'Bestuivers langs de A9' van het A9-project zitten. Jan is ook lid van de van de Amstelveense Groenraad, die zich bekommert om een gezonde groene leefomgeving in de gemeente. Amstelveen heeft veel groenzones en parken, zoals het bekende Thijsssepark, de Braak, het Broersepark en het Amsterdamse Bos. Jos: "Er waren bij veel inwoners zorgen over de verbreding van de A9, waarbij stroken groen moesten wijken." Jan vult aan: "Er is toen iets bijzonders gebeurd. Rijkswaterstaat (RWS) heeft NBV Amstelland gevraagd om als tijdelijke compensatie bijenkasten te plaatsen rond de A9. De imkervereniging heeft geantwoord dat het beter zou zijn om het hele traject biodivers in te richten met beplanting niet alleen voor bijen, maar ook voor andere insecten. Zo is een mooie samenwerking tot stand gekomen."

Inmiddels is Marie Janke Damoiseaux aangeschoven. Zij is naast adviseur omgeving ook projectleider en social designer bij Buurbouw; een samenwerking tussen RWS, aannemer VeenlX en gemeenten Amstelveen en Ouder-Amstel. Tijdens de werkzaamheden aan de A9 onderhield Buurbouw contacten met bewoners en organiseerde ze activiteiten om de hinder voor mens, dier en plant waar mogelijk te beperken. Marie Janke vertelt: "Buurbouw opperde in het voorjaar van 2020 het idee om grond, waarop tijdelijk geen werkzaamheden plaatsvonden, in te zaaien met wilde bloemenmengsels en daarbij insectenhoeven op te hangen en bijen-

Job de Jonge samen met Jos Valentin (l) en Jan Westerhof (r) op de observatietoren.

volken te plaatsen. Via overleg met de bewoners en de imkervereniging is er een groot project ontstaan, waarbij ook bedrijven en gemeentes zijn betrokken." In feite ontstond een nieuwe situatie waarbij niet alleen gewerkt werd aan vermindering van hinder, maar waarbij er ook voor de toekomst winst kwam voor het gebied. De bewoners kunnen straks genieten van een mooie leefomgeving met veel beplanting, die ook bijen en andere bestuivers aantrekt. Bovendien zijn er mogelijkheden om educatie over de natuur te geven.

Overkappingen

Marie Janke vertelt over het gigantische project van de verbreding van de A9, waarmee RWS in 2020 de uitvoering

begon. Het traject door Amstelveen van Badhoevedorp tot aan Holendrecht. Het vernieuwde traject omvat een verbreding tot tweemaal vier rijstroken en een wisselbaan. In het centrum van Amstelveen komt 1,6 km A9 verdiept te liggen. Er is niet voor een ondertunneling gekozen, maar voor drie overkappingen bij het Oude Dorp, het Stadshart en bij de Meander van respectievelijk 249 meter, 249 meter en 85 meter. Deze overkappingen zijn niet alleen bedoeld voor het autoverkeer tussen Amstelveen noord en zuid, maar ook voor voetgangers en fietsers. Het bestaande groen aan beide zijden van de snelweg wordt daardoor weer met elkaar verbonden.

Jos benadrukt dat de imkers er vanaf het begin door RWS actief bij betrokken zijn. Er is al veel gebeurd. Zo zijn door schoolkinderen uit Ouderkerk aan de Amstel insectenhôtels gemaakt en opgehangen. Regelmatig worden lessen en lezingen over bestuivers gegeven. Om bijensoorten, zoals graafbijen, een goede plek te bieden zijn zandheuvelds langs de snelweg aangevuld met 'zoet' zand, afkomstig uit rivierbeddingen. Ook zijn er twee schitterende bijendemonstratiekasten in het gebied geplaatst, waarvan we die in de Stadstuin, in het hart van Amstelveen hebben bezocht. Door luikjes te openen kan men zien hoe de bijen leven. Een drie meter hoge uitlaat zorgt ervoor dat de bijen ongestoord in en uit kunnen vliegen en dat de kijkers veilig kunnen spieden. Voor de educatie aan het wandelend publiek en voor schoolkinderen worden informatiepanelen over het leven van de bijen, andere insecten en drachtplanten geplaatst. Jos doet een gevleugelde uitspraak: "Via de bijen ontdek je de andere insecten."

Uitkijktoren

Marie Janke vult aan dat bij het Oude Dorp van Amstelveen een tijdelijke uitkijktoren geplaatst is, zodat iedereen het werk aan het tracé kan zien. Later zal er een definitieve uitkijktoren van 18 meter hoog bij Ouderkerk aan de Amstel komen met uitzicht op De Ronde Hoep, een van de oudste polders van Nederland. Deze is tussen 1100-1300 drooggelegd en heeft nog steeds hetzelfde slotenpatroon! Voor de uitvoering van het project heeft RWS een ecooloog bij de uitvoering betrokken. Dat is ook het geval bij de Spaanse

De Franse observatiekast.

hoofdaannemer van het project. Zij zorgen er voor dat uitvoering niet in strijd is met ecologie.

Jan legt uit dat een groene long langs de nieuwe A9 straks het Amsterdamse Bos met de oude polder De Ronde Hoep verbindt. RWS maakt dit mogelijk door bij de aanleg van taluds en bermen rekening te houden met de eisen die de toekomstige flora en fauna bijvoorbeeld aan de grond stellen. De

imkervereniging NBV Amstelland blijft ook als de A9 in 2027 klaar is betrokken bij de 'Bestuivers langs de A9'. De imkers blijven de demonstratiekasten verzorgen. En ze blijven lessen over bestuivers geven aan leerlingen van de scholen uit de regio. Indirect heeft het project ook invloed op buurgemeenten. Zo heeft de gemeente Ouder-Amstel al een ecologisch beplantingsplan vastgesteld waardoor de biodiversiteit rond de A9 beter zal zijn dan vóór de ombouw van de snelweg.

Het project heeft samen met zes andere projecten in 2021 de biodiversiteitsprijs van de NBV gekregen.

Rondleiding

Na het interview hebben beeldredacteur Abe Maaijen en ik een rondleiding gekregen, waarbij we het Bijenpark, de Stadstuin en de tijdelijk uitkijktoren bezochten. Daar zagen we de kracht van de natuur: een hop was aan de voet van de toren ontkiemd. Het plantje heeft zich naar boven geslingerd en bloeide boven in de uitkijktoren. ●

De presentatie van het project is ook te zien op

